Но 11

Ешїй Юлїе 4. 1829

АЛБИНА РОМѪНѢСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ

ЕШИИ

Лȣний сай фъкȣт аїче сербарѣ зилей аниверсале (адȣкътоаре аминте) де нащерѣ Мърирей сале Доамней Алеѯандра Теодоровна Ꙟпърътѣса а тоатъ Россїе ши Крѫѧса Полонїей. Дȣпъ Сфѫнта Лїтȣргїе ау ȣрмат Молебен че сау сербат де ꙟналт Преосфинцїаса Пъринтеле Митрополитȣл ꙟмпреȣнъ кȣ алцй Архїерей, ꙟфїинца Ексѣленцїей сале Д. Генерал ши В. Президент де Миркович, а Корпосȣлȣй Офицърилор а Дрегъторилор ши а Боеримей. Кътръ рȣгъчюниле челе плине де Сфинценїе, че ръсȣна ꙟн ачѣстъ Бисерическъ помпъ, съ ȣнѣ ши еȣлавиоаселе доринце але челор де фацъ пентрȣ сънътатѣ ши феричирѣ Лȣминатей Соцїе а ꙟналтȣлȣй ностръ Протекторȣ, а кърїѧ виртȣте есте подоаба Тронȣлȣй ши мъгѫерѣ серимaнилор.

Дȣпъ еширѣ дин Бисерикъ, тоатъ ачѣстъ стрълȣчитъ адȣнаре сау ȣнит ла ȣн Дежене ꙟн Апартаментȣриле Преосфинцїей сале Пъринтелȣй Митрополитȣлȣй.

Чїй май ꙟсъмнацй Дрегъторй ши Боерй ау авȣт чинсте а прѫнзй ꙟ ачастъ зи кȣ Ексѣленцїа са Д. В. Президент, Сара ау фост обштѣскъ лȣминацїе, ꙟ каре май алес лȣмина фацада Кȣртей Президенцїей.

Ексѣленцїа са Домнȣл Генерал Леитенант Жалтȣхин де плин ꙟмпȣтерничитȣл Президент ал Диванȣрилолр Молдовей ши Валахїей, ау адресȣит ла 17 ши ла 20 Юнїе ȣрмътоариле доȣъ Офицїй (предложенїй) кътръ Диванȣл обштеск ал Принципатȣлȣй Молдовей:

I. Дȣпъ ꙟналта воинцъ съ алкътȣеще ꙟ Бȣкȣрещй ȣн Комитет сȣпт Президенцїа адевъратȣлȣй Сфетник ал Статȣлȣй Минчѣки, дин патрȣ Боерй ай Принципатȣлȣй Молдовей, ши де ȣн асемине нȣмър дин Боерїй Принципатȣлȣй Валахїей, ѫнсъ цюмътате дин нȣмърȣл ачестор мъдȣлърй аре асе алеџе де кътръ Президентȣл Комитетȣлȣй, їаръ челалантъ цюмътате де кътръ Диван.

Скопосȣл ꙟделетничирилор ачестȣй Комитет ва фи гътирѣ ȣнор леџюирй май ꙟдеплинитоаре, пе кареле не апърат ле чере Администрацїа дин лъȣнтрȣ ачестей провинцїй. Ачесте леџюирй ꙟ ȣрмъ съ вор сȣпȣне ȣней май кȣ пътрȣндере черчетърй а Диванȣрилор.

Ꙟн ȣрмарѣ кърїа, приминд акȣм Представленїа адевъратȣлȣй Сфетник ал Статȣлȣй Минчѣкий, еȣ пȣн ꙟнаинте Диванȣлȣй обштеск: 1, афаче кȣноскȣт Дȣмисале Ворникȣлȣй Михаил Стȣрза; къ Дȣмнѣлȣй дȣпъ алеџирѣ Президентȣлȣй есте ꙟсъмнат де мъдȣларю; їар пентрȣ

www.dacoromanica.ro

челалант сѫ ва да̀ дȣпѫ ачѣста Офиціе, ши ал 2 ле сѫ айбѫ Диванȣл фѫрѫ ꙟтѫрзіере а алеӂе пре ачеле дин партѣ са̀ доѫ мѫдȣлѫри, динтре Боерій чій май испитиці карій щіȣ леӂюириле локȣлȣй обичеюриле ши старѣ пѫмѫнтȣлȣй.

Фіинд ꙟсѫ кѫ ла ачест Комитет де не апѫрат есте а фи ȣн дирегѫторю Молдован пентрȣ лȣкрарѣ хѫртіилор, каре ле сѫ щіе ши діалектȣл Францȣзеск, апой пентрȣ ачѣста требȣинцѫ еȣ пȣн ꙟнаинте а алеӂе пе Д. Ага Асаки, дѣкѫ нȣмай касничиле интересȣри але ачестȣй Боерю нȣл вор ерта ꙟтрȣ ачѣста.

Мѫдȣлѫрилор че сѫ вор алеӂе, сѫ се порȣнчѣскѫ фѫрѫ ꙟтѫрзіере а се порни ла Бȣкȣрещи ши а се ꙟмфѫцоша̀ ла Президентȣл Комитетȣлȣй.

Пе лѫнгѫ ачѣста сѫ се май факѫ кȣноскȣт ачестор Боерй, деспре ꙟдаторирѣ че сав пȣс асȣпра лор; ка сѫши поатѫ ꙟкипȣи кȣвіинчоаселе пȣнерй ла кале, пе кѫт се вор афла̀ ла Комитет, ши то ѡ датѫ сѫ поатѫ аши адȣна̀ ши а се аӂюта̀ ꙟтре сѫне кȣ тот фелюл де щіинце требȣинтоаре спре ꙟмплинирѣ сарчиней че се пȣне асȣпра лор, чѣ май де требȣинцѫ дин ачесте есте леӂюирѣ ꙟкипȣитѫ де кѫтрѫ амѫндоѫ Диванȣриле, дȣпѫ конвенціа Акерманȣлȣй. Деспре ꙟмплинирѣ ачестора еȣ вою аштепта̀ ꙟщіинцарѣ Диванȣлȣй.

2. Спре деплинирѣ Офиціей меле дин 17 Іȣніе, фак щіȣт Диванȣлȣй: кѫ ал доиле мѫдȣларю ал Комитетȣлȣй ꙟсемнат аиче сȣпт Президенціа адевѫратȣлȣй Сфетник ал Статȣлȣй Минчаки. Есте алес Дȣмнѣлȣй Боерюл Костантин Кантакȣзино Пашканȣ; кѫрȣіа сѫ ийсе факѫ кȣноскȣтѫ ачѣстѫ алеӂире де персоана Дȣмисале, ши аисѫ порȣнчи ка фѫрѫ ꙟтѫрзіере ꙟмпреȣнѫ кȣ челеланте мѫдȣлѫри сѫ сѫ ꙟмфѫцошезе ла Бȣкȣрещи,

РОССІА

Жȣрналȣл де Петерсбȣрг дин 4 Іȣніе ꙟщіинцазѫ кѫ Сфетникȣл Колегіал Домнȣл Фроман, ꙟтѫіȣл Секретарю ал Амбасадіей дин Віена, дȣпѫ черирѣ са сав трас дин дрегѫторіе, кȣ ачест привилеж Мѫрирѣ са ꙟмпѫратȣл іав дат тилȣ де консиліерю ал Статȣлȣй.

Нȣмитȣл жȣрнал арата̀ дела Тифлис дин 15 Май кѫ Прінцȣл Хосрев Мирза, фіюл Діадохȣлȣй Персіей, ва порни ꙟкѫрѫнд дин нȣмита четате кȣ тоатѫ Сȣита лȣй ши ва мерӂе ла Петерсбȣрг.

Ла 3 Іȣніе 3 чѣсȣри дȣпѫ аміазѫзи, Дȣмнѣлȣй Робертсон ав фѫкȣт ла Петерсбȣрг ѡ кѫлѫторіе ꙟ аер. Тимпȣл ера фоарте кȣ фавор, атмосфера кȣратѫ ши аерȣл линищит. Дечи балонȣл сѫȣ чел маре, рѫдикѫндȣсе дин грѫдина нȣмитѫ а кадецилор ꙟ Василй-остров пѫрѣ кѫ се поартѫ де нище мѫнй не вѫзȣте, плȣтинд пе дѣсȣпра привиторилор, ши кȣ репециюне рѫдикѫндȣсе, пѫнѫ че аӂюнгѫнд ка ȣн пȣнт мик, се фѫкȣ не вѫзȣт ꙟтрȣ ꙟнѫлциме. Дȣпѫ че сав ꙟдрептат а мерӂе песте Нева ꙟ партѣ Охтей, ла 8 чѣсȣри сѣра сав коборѫт балонȣл ка ла 5 версте дела касѫле лȣй Полторацки, ꙟтре фабрика правȣлȣй де пȣшкѫ и ꙟтре Нева, ши Домнȣл Робертсон, че сав ꙟтȣрнат ла Петерсбȣрг ꙟтрȣ ȣн кар цѫрѫнеск, ла 10 чѣсȣрю сѣра ав фѫкȣт визитѫ Екселенціей сале Д. Гȣбернатор де Петерсбȣрг. Тимпȣл пе аиче сав скимбат спре бине, ши дела 28 Май ав фост сѫнин, іарѫ кѫлдȣра сав сȣит пѫнѫ ла 17 граде.

ОДЕСА 26 ІȢНІЕ

Мѫсȣриле че ав лȣат Окѫрмȣирѣ пентрȣ а опри лѫцирѣ чюмей, карѣ де 15 зиле сав ивит ꙟ карантина ноастрѫ, ав фост ꙟкȣнȣнате кȣ челе май феричите испрѫви. Болнавій ав фост аша де ꙟприпѫ деспѫрциці де чей сѫнѫтоши, ꙟкѫт дин 400 оамений, акѫрора сѫнѫтате ера ꙟпрепȣс, пѫнѫ акȣм ничи ȣнȣл нȣ ав арѫтат челе май мичи семне де молипсире, іарѫ дин чій болнави ав мȣрит 30; ꙟтре карій сѫ кȣпринд 16 веници кȣ молипсире. Орѫшѫній сѫ афлѫ ꙟчѣ май ꙟтрѣгѫ ши бȣнѫ сѫнѫтате. Нȣмѫрȣл челор морці есте акȣм май пȣцин де кѫт ѡри ꙟ каре тимп ал анȣлȣй. Тоатѫ Комȣникаціа (ꙟмпѫртѫширѣ) ꙟтре Ораш ши Карантинѫ есте кȣрматѫ.

www.dacoromanica.ro

ꙟ квартирꙋл чюмашилор астъзи съ афлъ трїй нꙋмай оамени болнави, ши дакъ нꙋ се вор май болнъви де нꙋꙋ ши алцїй, карантина ва фи ꙟкꙋржнд кꙋ тотꙋл кꙋръцитъ.

ФРАНЦІА

ꙟтр'ꙋн жꙋрнал се аратъ къ ꙟ Организацїа армїеи аꙋ а се фаче оаре каре симцитоаре скимбъри, прекꙋм: Гвардїа Кръѧскъ се ва ꙟмпꙋцина дин 6 Регементе ръмжинд нꙋмай доъ. 2 ле Регементиле Елветиче ꙟплининдꙋлисе вадеоа слꙋжбеи съ вор десфїинца, 3 ле Корпосꙋл Стабꙋлꙋи Генерал се ва май ꙟмпꙋцина. 4 ле Инфантерїа се ва алкътꙋи нꙋмай дин ѡ сꙋтъ Регементе, їар Регементꙋл ва фи дин трїй баталїоане, ши солдацїи ꙋнꙋи Баталїон дин ачесте, се вор лъса пе акасъ пентрꙋ ѡ вадe, прекꙋм се ꙋрмеазъ ꙟ Прꙋсїа ши Сардинїа.

Ѡ депешъ телеграфїкъ (*) ꙟщїинцазъ къ Маршалꙋл Мезон чи порнисъ де ла Модон ла 9 Маи, аꙋ фост сосит ꙟ Лиманꙋл де ла Тꙋлон ꙟ 9 Юнїе пе Фрегата нꙋмитъ Дидо.

(*) Оꙋн инстрꙋмент прин кариле кꙋ минꙋнатъ юцалъ се ꙟпъртъшеск дин лок ꙟ лок вештиле ши порꙋнчеле. Телеграфꙋриле съ ашазъ пе тꙋрнꙋри ши пе дялꙋри ꙟ линїе дреаптъ спре локꙋл ꙋнде аре съ аюнгъ ꙟмпъртъшире новеталеи, ши есте алкътꙋит дин оаре каре гризи принсе ꙟ кеетꙋри, каре прин мишкъриле че лисъ даꙋ, алкътꙋеск фелюрителе форме, фїеще каре ꙟ сꙋмнътоаре де вреꙋн кꙋвжнт саꙋ лꙋкрꙋ, пре ачесте семне ле ꙟмпъртъшеще фїеще каре Телеграф вечинꙋлꙋи сꙋꙋ, пжнъ аюнг ла локꙋл кꙋвїинчос ꙋнде сосинд се дезлягъ ноима ꙟмпъртъширеи. Францезꙋл Шап аꙋ фъкꙋт ꙟ Францїе чел ꙟтжю Телеграф ла 1792 ꙟ епоха революцїеи. Лꙋкраря са че ꙟтжїе аꙋ фост а ꙟщїинца ꙟ Парис пе Окжрмꙋире ꙟ адꙋнаре обшескъ де лꙋаре четъцеи Конде, депъртатъ 53 миле (чѣсꙋри) ши а ꙟмпъртъши ꙟдатъ ла Кооиде порꙋнка Окжрмꙋиреи и а адꙋче тот атꙋнче ръспꙋнс де пꙋнеря ꙟ лꙋкраре а порꙋнчеи. Телеграфꙋриле съ ꙟтребꙋинцазъ ꙟ Францїа, ꙟ Англїа ши Италїа

ꙟ 3 Юнїе аꙋ ꙟтрат ла Марсилїа (шкеле веститъ де негоцꙋ а Францїеи) ѡ парте дин оцирїле Францꙋзещи венитe де ла Наварин. Дꙋпъ сосирѣ ꙋнеи коръбїи де ла Тꙋнис, гътириле че съ фъчѣ зи ши ноапте пентрꙋ бомбардирѣ Алжирꙋлꙋи аꙋ ꙟчетат де ѡ датъ, пентрꙋ къ Сꙋлтанꙋл ар фи фъкꙋт Деиꙋлꙋи де Алжер кꙋ динадинсꙋл мꙋстрари пентрꙋ ꙟдъръпничїа лꙋи, не вржнд а фаче Францїеи Сатисфакцїа кꙋвїинчоасъ пентрꙋ атингерѣ жнтжмплатъ Консꙋлꙋи де Францїа аколо.

СПАНІА

Дꙋпъ ꙟщїинцъриле дела Мꙋрцїа саꙋ ꙟтжмплат їаръ ꙟ 22 ши 23 Маи ла Алмодари, Гвардамаре ши Торевїа, аше де таре кꙋтремꙋре, ꙟкжт съ пърѣ лъкꙋиторилор къ ли саꙋ апропїет чѣсꙋл чел маи де пе ꙋрмъ, ши ачѣстъ рѣ ꙟтжмпларе їаꙋ ꙟдемнат де асъ стръмꙋта дин пърциле ачеле. ꙟмꙋлте провинцїи съ ꙟмꙋлцъск тълхарїи ши лотрїи чи цин дрꙋмꙋриле челе мари. Монета съ ꙟпꙋцинѣзъ. Де ши цѣриниле съ пар къ фъгъдꙋеск ꙟдестꙋлат сечериш, тотꙋш лъкꙋиторїи наꙋ нъдежде де апꙋте плъти дъриле лор, лиѱиндꙋле мижлоачеле де апꙋте винде продꙋктꙋриле лор. Мъкар къ де опт лꙋни плоиле не контенит върса, тотꙋш ꙟ Мадрид (Капиталїа Спанїеи) съ аратъ маре лиѱъ де апъ.

Принцꙋл Фридрих Павел де Виртенберг (дин фамилїа Кръѧскъ) фїинд кꙋноскꙋт ботаник, ши кареле къльторѣще кꙋ нꙋме де Конте Хохенберг, аꙋ черчетат ꙟ когнито (тептил) тоате инститꙋцїиле де ꙟмвъцътꙋри, ши аре съ пꙋрчѣзъ ла Бордо де ꙋнде, дꙋпъ кꙋм съ аꙋде, съ ва порни ла Америка прин карѣ аꙋ ши къльторит ꙟн алт ржнд.

АМЕРИКА

ꙟщїинцъриле дела Картагена дин 9 Априлїе аратъ къ: саꙋ ꙟкеат пачѣ ꙟтре Колꙋмбїа ши Перꙋ, ши ачѣстъ дꙋпъ ѡ ꙟкрꙋнтатъ бътълїе дела Таркви, ꙟкарѣ Армїа Перꙋвїанъ де 8000 оамени, сꙋпт Команда Генералꙋлꙋи Ламар, саꙋ ꙟвинсъ де Генералꙋл Сюкре, чи командꙋа 4000 Колꙋмбїени.

www.dacoromanica.ro

ХАИТИ

Хаи́ти (Сандоми́нго са́ꙋ Испанїо́ла) є́сте чѣ май ма́ре дин Инсꙋлиле (ѡстроа́ве) нꙋми́те Антиле, нꙋ де па́рте де Аме́рика, кꙋпринѕи́нд 350 ми́ле (чѣсꙋрй) ꙟпреџю́р, пре ка́рѣ инсꙋлъ италїа́нꙋл Христо́в Коло́мбо аꙋ афла́то ꙟ 4 декемврїе а́нꙋл 1492. Продꙋктꙋриле ей сѫнт ма́ис (пъпꙋшо́й) ѕа́хар, кафе́, таба́к, кака́о, индиго, кѫрмѫѕи, ванилїе ши мꙋлте мета́лꙋрй. Стърпиндꙋсъ лъкꙋито́рїй ачестей инсꙋле ꙟн є́поха сꙋбџюгъреи сале, Спанїолїй аꙋ фо́ст невоиций а адꙋче дин Африка ꙋн нꙋмър ма́ре де Не́гри скла́вй (Арапй) спре ай ꙟтребꙋинца ла лꙋкрарѣ сꙋс арътателор Продꙋктꙋрй. Стрѫмꙋтарѣ ачестор оа́мений ꙟ климе лор не депринсе, ши кипꙋл чел аспрꙋ кꙋ ка́ре съ тратарисе атѫт ꙟн алор адꙋчере пе Океан, кѫт ши ла лꙋкрꙋ, съчера ꙟтот анꙋл чѣ май маре парте дин ачешй ненорочиций, лиѱа де оамений ꙟн ачесте локꙋрй аꙋ дат лъкомїей прилеж, де а фаче кꙋ сменирѣ ꙋн негоц дефъимат ши пентрꙋ ачѣста, ꙟтот анꙋл адꙋчѣ пе Негрїй ка ѡ марфъ ꙟ корѫбїй ꙟкъркаций, карелѣ абїе ла конгресꙋл дела Вїена дин 1815 саꙋ рѫдикат пентрꙋ тот дѣꙋна. Лъкꙋиторїй Хайтей, трекѫнд май апой де сꙋпт стъпѫнирѣ Спанїей ꙟн а Францїей, ла анꙋл 1789 ка вре ѡ џюмътате де милїон Негри, ши чева май мꙋлт декѫт пе атѫта Албй фїинд, ꙟн єпоха револꙋцїей францꙋѕешй ребелиндꙋсъ Негрїй, аꙋ ꙋчис пе тоций Албїй, ꙟсꙋшинд лорꙋш окѫрмꙋирѣ, дꙋпъ каре саꙋ лꙋптат кꙋ францеѕїй пѫнъ ла 1825, кѫнд Кралюл Францїей лѣꙋ дат акт формалник де слобоѕенїе, сꙋпт кондицїе ка съ деспъгꙋбѣскъ пе векїй мошинашй, плътиндꙋле песте доъспрѫѕече милїоане галбиний ꙟн ѡ скꙋртъ ваде.

Акꙋм ꙟсъ съ ꙟщїинцаѕъ дела 29 мартїе: къ сар фи фъкꙋт ꙟвоялъ ꙟтре окѫрмꙋирѣ Францїей ши а Хайтей, ка ачѣстъ де пе ꙋрмъ съ айбъ а плъти сꙋма деспъгꙋбирей ꙟ ваде де 40 аний. Дꙋпъ мꙋлте ꙟкрꙋнтате револꙋцїй дин лъꙋнтрꙋ ши префачерй а гꙋвернꙋлꙋй окѫрмꙋирѣ Хайтей єсте астъѕй репꙋбликанъ кꙋ сенат ши камеръ репреѕентанций сꙋпт преѕидентꙋл Боер, че окѫрмꙋеще кꙋ мꙋлтъ ꙟцълепчюне. Нꙋмърꙋл лъкꙋиторилор єсте акꙋма 700 000 Негрй, религїа лор єсте католикъ, капиталїа съ нꙋмеще Кап-хаити кꙋ 12 мїй лъкꙋиторй. Клирономинд дела векїй лор стъпѫний политичирѣ кꙋ ꙟсꙋшй лимба Францъѕъ, Хайтїенїй аꙋ ꙟ капиталїа лор ѡ академїе пентрꙋ ꙟвъцътꙋра Дофторїей, а лецилор, а литератꙋрей, а математичей ши а Астрономїей, аколо съ типъреск ши 2 Гаѕете ꙟ лимба францеѕъ, карѣ єсте чѣ де общїе тꙋтꙋрор лъкꙋиторилор.

Сфѫршитꙋл Протоколꙋлꙋй пентрꙋ Грекїа.

Ши къ дин минꙋтꙋл ачеста єл кꙋноаще пе нꙋмиций Амбасадорй ка пе ꙋнїй чй сѫнт ꙟпꙋтерничиций де а трактариси дин партѣ Россїей, дꙋпъ сꙋс арътателе темеюрй ши Кондицїй. Дечй ши ꙟпꙋтерничиций Францїей ши ай Англїей аꙋ ростит ꙟ ꙋрмарѣ ачестей декларацїй ши ꙟ привирѣ де а ꙟплини скопосꙋл ачестꙋй протокол, къ Амбасадорїй кꙋрцилор ла Поартъ фъръ ачере вре ѡ алтъ формалита, съ вор сокоти ꙟдестꙋл ꙟмпꙋтерничиций де а трактариси атѫт ꙟнꙋмеле Ѫмпъратꙋлꙋй Россїей, кѫт ши ꙟн ал фїеще кърꙋя дин Сꙋверенїй лор, ши къ аꙋ съ примѣскъ ꙟдатъ порꙋнкъ а съ порни ла Константинополе спре а съ дешкиде негоцїацїиле ꙟнꙋмеле а трꙋстей Алїацилор дꙋпъ мъсꙋриле ши кондицїиле Хотърѫте ꙟн алор ꙋнире.

Искълиций: Абердеен Министрꙋл Англїей, Принц Полинїак Министрꙋл Францїей, Принц Ливен Министрꙋл Россїей,

ОБСЕРВАЦЇЙ МЕТЕОРОЛОГИЧЕ.

Зїоа	Обсервацїей	Калдомесор	Гремесор	Старѣ аерꙋлꙋй
3 Їꙋлїе	диминѣца ла 12 чѣс.	† 17.	28. 10.	ноꙋрос кꙋ плоае

Ла 4. Їꙋлїе Соареле ръсаре ла 8 ч. 42 м. Амїеѕъѕи вине ла 4 ч. 21 м. ꙟ 5 соареле ръсаре ла 8. ч. 44. м. Амѣѕъ. ла 4. ч. 22. м. ꙟ 6 соареле ръсаре ла 8. ч. 46. м. Амѣѕъ ла 4. ч. 23 м.

www.dacoromanica.ro